

[ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΨΗ] Η ημιμάθεια των αποφοίτων ΑΕΙ

Το 86% των αποφοίτων αποτυγχάνει στο μάθημα της ειδικότητάς του

Του Λουκά Βλάχου Vlahos@astro. auth.gr | ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 08/10/2010 07:00 |

Είναι κοινό μυστικό στα ΑΕΙ και τα ΑΤΕΙ ότι η πλειονότητα των αποφοίτων τους είναι ημιμαθείς. Είναι επίσης γνωστοί οι λόγοι οι οποίοι τους οδηγούν σε αυτήν τη δύσκολη κατάσταση που έχει τεράστιες συνέπειες στην προσωπική τους ζωή, την καριέρα τους και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας. Το τραγικό όμως είναι ότι τον νόμο για τα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ που οδήγησε μια ολόκληρη γενιά στην ημιμάθεια καμία κυβέρνηση δεν έχει μέχρι σήμερα το πολιτικό θάρρος να τον αλλάξει.

Το 86% των αποφοίτων των περισσότερων σχολών αποτυγχάνει στο μάθημα της ειδικότητάς του στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ και το 14% που τα «κατάφερε» φοίτησε μετά την απόκτηση του πτυχίου αρκετά χρόνια σε ειδικά φροντιστήρια. Στα περισσότερα πανεπιστημιακά τμήματα οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που ολοκλήρωσαν τα κανονικά εξάμηνα και είναι «στο πτυχίο» μπορούν να εξεταστούν σε όλα τα μαθήματα από όλα τα έτη σπουδών. Στις εξετάσεις αυτές ερχόμαστε αντιμέτωποι με ένα πρωτοφανές φαινόμενο: οι επί πτυχίω φοιτητές και φοιτήτριες έχουν ξεχάσει ακόμα και τις βασικές γνώσεις (όσες είχαν) του Λυκείου στο αντικείμενό τους.

Πώς δημιουργήθηκε όμως αυτό το φαινόμενο;

Το νομοσχέδιο που ισχύει σήμερα επιτρέπει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες να εξετάζονται, χωρίς την υποχρέωση φοίτησης, στα ίδια μαθήματα όσες φορές θέλουν και να μεταφέρουν όλα τα μαθήματα χωρίς περιορισμούς για όσα χρόνια θέλουν. Δεν χρειάζεται να είσαι ειδικός στα εκπαιδευτικά θέματα για να καταλάβεις πού οδηγεί αυτό το σύστημα και ποιες είναι οι συνέπειές του για την κατανόηση των αντικειμένων στα οποία ειδικεύονται. Το πρόγραμμα σπουδών χάνει την αξία του όταν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μπορούν να συμμετέχουν σε παραδόσεις και εξετάσεις μαθημάτων που στηρίζονται σε μαθήματα που δεν έχουν ολοκληρώσει και ούτε έχουν παρακολουθήσει. Δίκαια θα ρωτήσετε «πώς ολοκληρώνει κάποιος ένα προχωρημένο μάθημα αν δεν έχει ολοκληρώσει τα προηγούμενα στα οποία αυτό στηρίζεται;». Οι διδάσκοντες προσπαθούν με μακροσκελείς εισαγωγές να καταστήσουν όλα τα μαθήματα «αυτοτελή». Εξετάζουν με θέματα που σχετικά επαναλαμβάνονται ή αποστηθίζονται εύκολα. Τα αμφιθέατρα γεμίζουν ασφυκτικά στις εξετάσεις, οι επιτηρητές είναι λίγοι και η αντιγραφή είναι μάλλον συνηθισμένο φαινόμενο. Στο τέλος η βαθμολογία είναι επιεικής και για να «περάσει» ένα αξιοπρεπές ποσοστό από όσους πήραν μέρος στις εξετάσεις ασκούνται «πιέσεις» για να «πέσουν» οι βάσεις, ιδιαίτερα για όσους είναι πολλά χρόνια στο τμήμα. Μια «άχαρη» γνωστική ακολουθία έχει εδραιωθεί στο πανεπιστήμιο. Το να παραλαμβάνει κάθε ΑΕΙ μαθητές του Λυκείου εθισμένους στην παπαγαλία και βαθμοθηρία και στη συνέχεια να επιτρέπει άπειρες επαναλήψεις εξετάσεων, ατέλειωτες μεταφορές μαθημάτων και με ανοιχτό το ενδεχόμενο αντιγραφής, έχει αποτέλεσμα ότι θα

οδηγηθούμε με μαθηματική ακρίβεια στην ημιμάθεια.

Ο ρυθμός αποφοίτησης για τα περισσότερα πανεπιστημιακά τμήματα (όταν τα πρόγραμμα σπουδών είναι τετραετούς διάρκειας) για το 50% των εισαχθέντων είναι 6-7 χρόνια ενώ το άλλο 50% θα παραμείνει στο πανεπιστήμιο πάνω από επτά χρόνια.

Αν ρωτήσετε τους μελλοντικούς εργοδότες των αποφοίτων των ΑΕΙ θα σας πουν σχεδόν όλοι ότι μεγάλα ποσοστά αποφοίτων ΑΕΙ δεν γνωρίζουν ούτε τα στοιχειώδη στο αντικείμενό τους και το σπουδαιότερο δεν έχουν μάθει να εργάζονται υπεύθυνα και να προγραμματίζουν σωστά τις υποχρεώσεις τους. Οι περισσότερες εταιρείες τους απολύουν άμεσα ή αφιερώνουν πάρα πολύ χρόνο για να τους εκπαιδεύσουν από την αρχή.

Το σύστημα αποφοίτησης που μόλις ανέλυσα έχει λειτουργήσει για πάνω από 25 χρόνια και είναι καιρός να το αλλάξουμε. Η πρόταση που θα επέφερε καίριο χτύπημα στην ημιμάθεια είναι απλή, εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά έχει μεγάλο πολιτικό κόστος. Περιορισμός στις προσπάθειες να επαναλάβουν τα μαθήματα και δημιουργία ομάδων μαθημάτων που πρέπει να ολοκληρωθούν πριν να προχωρήσουν οι φοιτητές/τριες σε πιο εξειδικευμένα μαθήματα. Θα πρέπει να θεσπισθεί έγκαιρη επίσης και η διαγραφή από συγκεκριμένα τμήματα με δυνατότητα μεταγραφής σε άλλα όταν δεν είναι εύκολο σε κάποιους φοιτητές/τριες να συνεχίσουν. Το μήνυμα αλλαγής πορείας στην καριέρα του ο κάθε νέος και νέα πρέπει να το πάρει νωρίς (όταν είναι δεκαεννέα ή είκοσι χρονών) για να έχει τη δυνατότητα έγκαιρου ανασχεδιασμού της καριέρας του (όχι όταν είναι ήδη «αιώνιος» φοιτητής). Απόφοιτοι με οκτώ χρόνια παραμονής στο πανεπιστήμιο προσπαθούν συνήθως για μερικά χρόνια να περάσουν στον ΑΣΕΠ ενώ παράλληλα δουλεύουν σε δουλειές του «ποδαριού» με άπειρες θυσίες στην προσωπική τους ζωή. Το μοντέλο αυτό σιγά σιγά ολοκληρώνει τον κύκλο του και έχει ήδη προκύψει μια «μαύρη τρύπα» ημιμαθών ανέργων.

Η προσπάθεια της σημερινής πολιτικής ηγεσίας να βγει από τον κύκλο του δανεισμού, επενδύοντας σε αναπτυξιακά προγράμματα που θα ενεργοποιήσουν το ανθρώπινο δυναμικό της χώρας, θα έρθει αντιμέτωπη με νέους και νέες χωρίς καμία εμπιστοσύνη στις γνώσεις τους, που δεν θα είναι έτοιμοι να πάρουν πρωτοβουλίες και θα είναι παράλληλα εθισμένοι σε χαλαρούς ρυθμούς εργασίας και άνετη ζωή. Κανένας δεν δίδαξε επίσης στα παιδιά μας τη μεγάλη αξία που έχει ο «χρόνος» στη ζωή τους. Αρχικά πιστεύουν ότι έχουν άπειρο χρόνο μπροστά τους και είναι ιδιαίτερα χαλαροί (στα πρώτα έτη σπουδών) και στη συνέχεια πανικοβάλλονται γιατί ο χρόνος (και η ζωή) φεύγει ανεκμετάλλευτος μέσα από τα χέρια τους.

ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ

Τον νόμο που οδήγησε μια ολόκληρη γενιά φοιτητών στην ημιμάθεια καμία κυβέρνηση δεν έχει μέχρι σήμερα το θάρρος να τον αλλάξει

Ο Λουκάς Βλάχος είναι καθηγητής στο Τμήμα Φυσικής του ΑΠΘ.